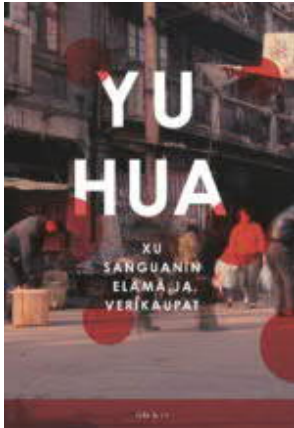

Yu Hua: Xu Sanguanin elämä ja verikaupat

[AM/30 ADMIN](#)

Veri suonissamme on kuin vesi kaivossa – JOHANNA BERLIN
(9.6.2018)

Yu Huan (s.1960) toinen romaani *Xu Sanguanin elämä ja verikaupat* ilmestyi alkukielellään kiinaksi jo vuonna 1995. Rauno Sainio on suomentanut myös Yu Huan esikoisen *Elämänkaari* (Ilm. 1993, Suom. 2016). *Xu Sanguanin elämä ja verikaupat* kertoo nimensä mukaisesti päähenkilön elämästä ja niistä tapahtumista, jotka ajavat hänet kerta toisensa jälkeen myymään omaa vertansa. Ensimmäisen kerran hän myy verta saadakseen itselleen vaimon ja rakentaakseen talon. Suunnitelma onnistuu, ja Xu Sanguan saa vaimokseen kauniin Xu Yulanin, joka synnyttää heille kolme poikaa. Onnekkaasta alusta huolimatta elämä osoittautuu arvaamattomaksi ja oikukkaaksi, ja erinäisten sattumusten seurauksena Xu Sanguan joutuu turvautumaan veren myymiseen useita kertoja elämänsä aikana. Lukija pääsee seuraamaan Xu Sanguanin elämää siitä hetkestä alkaen, kun hän nuorena miehenä kuulee vanhuudenhöperöksi epäilemältään isoisältä veren myymisestä, joka isoisälle toimii todisteena miehen vahvuudesta, ja on myös edellytys vaimon löytämiselle. Teoksen edetessä vuodet vierivät, ja niiden aikana Xu Sanguan vanhenee ja viisastuu. Teoksen lopussa Xu Sanguan itse on vanha mies ja isoisä, jota muut hänen vaimoan lukuun ottamatta epäilevät höperöksi. Kuten Yu Huan aiemmassa romaanissa, myös *Xu Sanguanin elämässä ja verikaupoissa* kuljetaan siis päähenkilön kanssa läpi tämän elämänkaari.

Elämä ei todellakaan päästä Xu Sanguania ja hänen perhettään helpolla, mutta he eivät anna sen katkeroitaa itseään. Xu Sanguan yrittää näyttää kovapintaiselta ja järkähtämättömältä mieheltä, mutta yllättää kenties itsensäkin hyväsydämisyydellään ja reiluudellaan, joita tulee elämänsä varrella osoittaneeksi jopa vihamiehelleen.

Vaikeuksista selvitään perheen yhteishengellä ja ammentamalla viisauksia kiinalaisesta perinteestä. Hankaluuksia kevennetään huumorilla, jota teos ammentaa paikoin esimerkiksi maalaisten yksinkertaisuudesta, mutta osaapa se nauraa myös itselleen. Huumori ei kuitenkaan mene leikinlaskuksi, vaan siinä on aina ripaus totuutta mukana.

Erlen tuotantoyksikön johtaja kuitenkin tarttui Xu Sanguanin lasiin, työnsi sen hänen käteensä ja yllytti: ”Nyt kertakulauksella!”

”En oikeasti voi juoda enempää”, Xu Sanguan puisteli edelleen päätään. ”En ole kunnossa. Minä pyörryn ja aivoissani katkeaa verisuoni.”

Mies iski kämmenensä pöytään. ”Juodessa ei saa ruveta pelkäämään! Pitää olla valmis juomaan vaikka henki menisi. Parempi tehdä vahinkoa omalle ruumiilleen kuin ystävyydelle. Meidän ystävyyskuntamme laatu riippuu siitä, kulautatko nyt tämän lasillisen kurkkuusi vai et.” (241)

Vaikka Xu Sanguan kantaa kovasti huolta kasvojensa menettämisestä ja aisankannattajaksi leimautumisesta ensimmäisen poikansa alkaessa päivä päivältä muistuttaa enemmän äitinsä aiempaa sulhasehdokasta, tulee tästä ensimmäisestä pojasta lopulta hänen suosikkinsa. Kasvojen menettämisen pelon lisäksi monet muut kiinalaiseen kulttuuriin liittyvät piirteet asettuvat teoksessa huumorin avulla uuteen valoon. Huumorin avulla voidaankin ottaa kantaa sellaisiin asioihin, joita ei suoremmin voitaisi kritisoida. Kiinassa harjoitetaan edelleen sensuuria, ja erityisen herkästi valvotaan sitä, minkälaista kuvaa maasta niin maailmalle kuin omalle kansallekin välitetään.

Yu Hua eli lapsuuttaan Kiinan kulttuurivallankumouksen aikaan, ja teema on keskeinen myös käsillä olevassa teoksessa. Kansalle suuri harppaus ja kulttuurivallankumous näyttäytyivät hämmäntävinä ja sekavina ajanjaksoina, joiden mielivaltaisuus kuitenkin vaikutti mullistavasti kaikkien elämään.

Xu Sanguan kysyi vaimoltaan: ”Tiedätkö, miksi tehtaissa tuotanto on seisahtunut, kaupat suljettu, kouluissa oppitunnit peruttu ja sinunkin työsi taikinatikkujen paistajana tarpeetonta? Tai miksi ihmisiä pannaan roikkumaan puista, tai lukitaan lehmien navettaan, tai jopa piestään hengiltä? Tiedätkö? Miksi puhemies Maon ei tarvitse kuin avata suunsa, kun joku jo on sovittamassa hänen sanojaan lauluksi tai matkalla maalaamaan

viisauksia seiniin, katukiveyksiin, ajoneuvoihin ja lavoihin, lakanoihin ja tyynyliinoihin, mukeihin ja kattiloihin? Miksi hänen sanojaan löytyy jopa julkisen käymälän seiniltä ja sylkykuppien kyljistä? — Tiedätkö, mistä tämä kaikki johtuu? Suuresta proletaarisesta kulttuurivallankumouksesta.” (199)

Teoksesta on luettavissa kritiikkiä ja tapojen kyseenalaistamista, mutta nämä eivät kuitenkaan nouse hallitseviksi teemoiksi. Keskiössä on yksilöllisen elämänkaaren kuvaus ja elämänvalinnat tilanteessa, jossa mahdollisuudet ovat rajalliset. *Xu Sanguanin elämä ja verikaupat* tarjoaa myös mielenkiintoisen katsauksen kiinalaiseen yhteiskuntaan ja ajattelutapoihin, joiden jotkut piirteet voivat vaikuttaa suomalaislukijasta varsin erikoisilta.

Toisinaan tarinassa harpataan kerralla vuosia eteenpäin Xu Sanguanin elämässä, ja lukijan täytyy paikoin olla tarkkana pysyäkseen perässä, sillä lukuja ei ole päivätty. Osa siirtymistä on merkitty selkeästi, osassa lukijan taas täytyy tulkita ajankulua esimerkiksi puhujan mielipiteiden muuttumisen avulla. Romaanissa onkin paikoin tietynlaista kohtauksenomaisuutta.

Teoksen muodolle on ominaista toisto. Verikauppa tapahtumana toistuu, ja sen myötä verikauppaan liittyvät teot, kuten veden juonti veren ohentamiseksi sekä sianmaksan ja riisiviinin nauttiminen verentuotannon lisäämiseksi, muodostuvat rituaalinomaiseksi tapahtumasarjaksi. Tätä sarjaa Xu Sanguan toteuttaa aluksi pakon edessä, mutta lopulta hän jää muistelemaan sitä kaihoisasti. Siinä missä verikaupoille joutuminen on osoitus köyhyydestä ja tarpeesta, on se myös todiste kehon terveydestä: vain elinvoimaiset ja vahvat miehet saavat myydä verta.

Elinvoima liittyykin veren erityiseen asemaan kiinalaisessa kulttuurissa. Kiinassa veri yhdistetään *qihin* eli elinvoimaan. Verta menettäessään ihminen siis menettää samalla voimaansa. Vanha ja elinvoimaansa jo menettänyt ihminen ei voi luovuttaa verta, sillä hänellä ei ole tarpeeksi, mistä luovuttaa. Kun Xu Sanguanin verta ei siis enää suostuta ostamaan, on se merkki hänen elinvoimansa hupenemisesta ja elämän ehtopuolelle siirtymisestä.

Toisto näkyy myös elämänkaaressa, joka piirtää lopulta pyöreän päättymättömän muodon: ihmiset syntyvät ja kuolevat; alussa he ovat tietämättömiä ja lopulta viisaita. Lisäksi nuoret ovat aina sokeita näkemään vanhusten viisautta ja erehtyvät pitämään sitä vanhuudenhöperytenä. Tästä nousee esiin kysymys, joka on Kiinassa edelleen ajankohtainen, tai jopa entistä ajankohtaisempi viimeaikaisia tapahtumia ajatellen: toistammeko huomaamattamme vanhempien polvien virheitä?

Yu Hua: *Xu Sanguanin elämä ja verikaupat*. Suom. Rauno Sainio. Aula & Co, 2017. 307 s.

Johanna Berlin on kirjoittamisen ja kirjallisuuden opiskelija Jyväskylän yliopistosta.